

Otevřené nebe

Ježíšovo sestoupení do vody znázorňuje, že proniká do hlubin země. Ve křtu sestupujeme právě do hlubin vlastního nitra, do propasti vlastní duše, do říše stínů, kam jsme zapudili vše, co bychom rádi vymazali ze svého života. A právě proto, že jsme sestoupili do vlastní temnoty, se nad námi otevírá nebe. Když máme odvahu přijmout své vlastní lidství se všemi vrcholy i propastmi, i s temnotou, která se uhnízdila v našem nitru, když nic nezatačujeme do pozadí, otevře se nám nebe.

Otevřené nebe nám ukazuje horizont, v němž jako křesťané žijeme. Je to otevřený horizont Boží. Když o sobě uvažujeme, neměli bychom být příliš malověrní. Nad námi se otevírá nebe. Naše nebe sahá až k samotnému Bohu.

Bezvýhradně přijatý

A Bůh nám říká, že nás bezvýhradně přijímá a že máme právo na život. Karl Frielingsdorf ve své knížce *Od přežívání k životu* popsal pocity mnoha dětí, které se domnívají, že právo na život mají jen podmíněně. Prožívají zkušenost, že jsou přijímány, jen když plní určité podmínky, když mají úspěch, když něco dokážou, když nedělají rodičům starosti, když nevyžadují mnoho péče, když se přizpůsobují. Když dítě cítí, že je přijímáno jen podmíněně, vymýšlí strategie, jak přežít. Kvůli tomu, aby je měli rodiče rádi, vždy potlačí vlastní názor, vypudí ze sebe veškerý smutek a veškerý hněv, aby rodičům nedělalo starosti. Kvůli tomu, aby ho přijímali a uznávali, podává stále lepší výkony a vynakládá na to všechny své síly. Nikdy ale nedosáhne přijetí, po němž touží, protože to by bylo přijetí ničím nepodmíněné. Dítě tak nežije skutečným životem. Frielingsdorf nazývá tento zredukovaný život „přežíváním“. Aby dítě přežilo, potřebuje různé strategie výkonu a přizpůsobování. Skutečný život může žít, jen když zakusí bezpodmínečné právo na život.

A právě při křtu slyšíme hlas Boží: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“ A mám tě rád ne proto, že podáváš kdovíjaké výkony, miluji tě právě takového, jaký jsi. Jsi tedy vítaný, přijímaný, milovaný. Toto absolutní právo na život, jež prožíváme ve křtu, je předpokladem, že můžeme nejen přežít, nýbrž doopravdy žít.

Anselm Grün – Křest

Další texty v týdnu

Po: 1 Sam 1,1-8; Mk 1,14-20

Čt: 1 Sam 4,1-11; Mk 1,40-45

Út: 1 Sam 1,9-20; Mk 1,21b-28

Pá: 1 Sam 8,4-7.10-22a; Mk 2,1-12

St: 1 Sam 3,1-10.19-20; Mk 1,29-39

So: 1 Sam 9,1-4.17-19; 10,1a; Mk 2,13-17

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Marka – Sacra pagina; Meinrad Limbeck – Evangelium sv. Marka – Malý stuttgartský komentář; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Svátek Křtu Páně – cyklus B

8. ledna 2012

6Jan kázal: „Za mnou už přichází mocnější než jsem já; nejsem hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opánek. 8Já jsem vás křtíl vodou, ale on vás bude křtít Duchem svatým.“ 9V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a dal se od Jana pokřtít v Jordáně. 10Hned jak vystupoval z vody, spatřil, že se nebe rozevřelo a že se z něho snáší Duch jako holubice. 11A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“

Mk 1,6b-11

Úvod k meditaci

Vím o tom, že Otec „si mě vyvolil“? Zamiloval? Ve všech chvílích, kdy si uvědomím „aspoň mlhavě“ Boží lásku ke mně (skrže určité slovo z Bible, skrže eucharistii, svátosti, skrže „obyčejné dary“), mohu si připomenout, že se nejedná o abstraktní božskou lásku, ale o lásku Otce skrže Syna v Duchu.

Výklad biblického textu

Kontext: Marek představuje Jana Křtitele jako opravdového proroka. Líčí ho jako chudého a přísného muže, který hlásá Boží slovo a zůstává nezávislý na světě a smýšlení okolí. Ježíš k Janovi přichází jako jeden ze zástupu kajícníků, avšak prorok ho poznává a oznamuje, že Ježíš je mocnější než on: „Za mnou už přichází mocnější než jsem já; nejsem hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opánek.“ Ježíš přichází, aby jako ostatní lidé přijal křest pokání a s pokorou sdílil hříšnou přirozenost – stává se „největším hříšníkem“ (2 Kor 5,21). Avšak Otcův hlas se obrací přímo na Ježíše a potvrzuje jeho nevinu a božskou přirozenost: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“

v. 7: Tento slavnostní úvod (doslova: „a kázal říka“) slouží ke zdůraznění myšlenky, neboť se jedná o první přímou řeč pronesenou některou z Markových postav. Výraz: „za mnou“ užívá Ježíš, když vybízí své následovníky, aby šli za ním. Přídavné jméno „mocnější“ odráží začátek Deuteroizaiáše, kde Bůh přijde „s mocí“ (Iz 40,10).

v. 8: Jenom na tomto místě a v Mk 3,29 a Mk 13,11 se Markovo evangelium zmiňuje o Duchu svatém. „Duch“ je známkou Boží přítomnosti skrže moc a působení. Duch svatý tu není ani tak osobou, ale Boží mocí a duchem, v němž se uskutečňuje svatost.

v. 9: Marek pouze oznamuje skutečnost, že byl Ježíš pokřtěn; není zde žádný dialog mezi Janem a Ježíšem. Důraz je kladen na Ježíšovo vidění a na hlas z nebe. Oproti tomu Matouš popisuje Ježíšův odchod z Galileje, „aby se dal pokřtít“. Lukáš se výslovně o Ježíšově křtu nezmiňuje vůbec. Jelikož Janův křest je křtem „pokání“ a „odpuštění hříchů“, tudíž je Ježíš u Marka vylíčen jako solidární s lidstvem, jehož hříšný stav může být změněn jen Boží mocí.

**T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m**

1. čtení:
Iz 42,1-4.6-7

2. čtení:
Sk 10,34-38

Evangelium:
Mk 1,6b-11

Srovnání:

Mt 3,11-12

Lk 3,15-17

Jan 1,24-28

Sk 13,25

Mt 3,13-17

Lk 3,21-22

Jan 1,32-34

Ž 2,7

Iz 42,1

Mk 9,7

v. 10: Slova *hned* (doslova *ihned, okamžitě*) užívá Marek čtyřicetkrát. Tento Markův charakteristický, svižný a lidový styl má zpravidla časovou funkci, obvykle má upoutat čtenářovu pozornost. Ve starověké kosmologii mohlo otevření nebes symbolizovat možnost komunikace mezi Bohem a člověkem (Ez 1,1; Jan 1,51). Je to rovněž eschatologický motiv Iz 63,19 „Kéž bys prorhl nebe a sestoupil“ (Iz 24,17-20; Zj 19,11), předznamenávající roztržení chrámové opony při Ježíšově smrti. Dalším prvkem je sestupování Ducha. Duch sestupuje podobně, jako se snáší holubice. Klíčovým prvkem tohoto textu je sestupování Ducha, a nikoli podoba s holubicí.

v. 11: Slova přijetí odrážejí různé SZ texty: Žl 2,7 – „Ty jsi můj syn“; Iz 42,1-2 – „v němž jsem si zalíbil“; Iz 42,1b – „Vložil jsem na něj svého ducha.“ Boží hlas rovněž předznamenává hlas z nebe z perikopy o proměnění na hoře: „To je můj milovaný Syn.“

K tématu

Po dlouhá staletí očekával Izrael příchod slíbeného Mesiáše, který měl lidstvu přinést velkorysou a nezrušitelnou smlouvu s Bohem. Tuto smlouvu přináší a sám na sobě plně uskutečňuje Boží Syn. Ježíš Nazaretský se připojil k zástupu hříšníků, kteří na břehu Jordánu čekali na přijetí křtu pokání. Ten, který je bez hříchu, se pro spásu člověka stal největším hříšníkem a spojil své božství s lidstvím, aby mohl to lidské proměnit v Boží.

Touto cestou má kráčet také církev, když vydává svědectví národům. Musí přijmout lidství s jeho hříšností a ubohostí, aby je osvobodila od smrti a působením darů Ducha svatého a svým svatým životem je proměnila v duchovní bohatství před Bohem. To, že se církev a každé společenství křesťanů ponořuje do lidské hříšnosti, je pozváním pro všechny křesťany, aby nekoketovali se světem a nezabředli do bahna hříchu, ale aby svým čistým a neposkvrněným životem věrohodně hlásali Kristovo evangelium. Pán volá všechny lidi, aby se opravdu obrátili a uvěřili v toho, který nám oznámil pravdu Boha Otce.

Giorgio Zevini, Pier Giordano Cabra – Lectio divina

„V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a dal se od Jana v Jordáně pokřtít.“ (Mk 1,9) O poutnicích z Galileje dosud nebyla řeč; zdálo se, že vše se vztahuje pouze na území Judska. Ovšem skutečně nové není to, že Ježíš přichází z jiné geografické oblasti, takřikajíc z daleka. Skutečně nové je to, že on – Ježíš – se dává pokřtít, že vstupuje do šedé masy hříšníků čekajících u břehů Jordánu. Ke křtu patří vyznání hříchů a snaha odložit starý nevyvedený život a přijmout život nový. Mohl to Ježíš učinit? Jak mohl vyznávat hříchy? Jak se měl obrátit od starého života k novému? Takto se křesťané museli ptát. Rozhovor Jana Křtitele s Ježíšem, o němž se píše u Matouše, ostatně vyjadřuje i jejich vlastní otázku Ježíšovi: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty přicházíš ke mně?“ (Mt 3,14).

Protože sestup k tomuto křtu v sobě zahrnuje vyznání víry a prosbu o odpuštění pro nový začátek, obsahuje toto „ano“ celé Boží vůli ve světě poznamenaném hříchem i výraz solidarity s lidmi, kteří se provinili, ale kteří touží po spravedlnosti. Teprve skrze kříž a zmrtvýchvstání se nám vyjevil plný význam tohoto procesu. Křtenci se vstupem do vody hlásí ke svým hříchům a touží se zbavit tíže propadu do hříšnosti. Co tam dělal Ježíš? Ježíš na sebe vzal břemeno viny celého lidstva; snesl ji do Jordánu. Ježíš své působení zahajuje tím,

že zaujímá místo hříšníků. Zahajuje je anticipací kříže. Je takřikajíc pravým Jonášem, který řekl lodníkům: „Vezměte mě a uvrhněte do moře...“ (Jon 1,12) Plný význam Ježíšova křtu, jeho nesení „veškeré spravedlnosti“, se vyjevuje až skrze kříž; křest vyjadřuje přijetí smrti za hříchy lidstva. Hlas při křtu „Toto je můj milovaný Syn...“ předjímá vzkříšení. Tak je také zřejmé, že v Ježíšových promluvách vyjadřuje slovo „křest“ jeho smrt (Mk 10,38, Lk 12,50).

Jen odtud lze porozumět křesťanskému křtu. Z anticipace smrti na kříži, k níž došlo v Ježíšově křtu, a z anticipace vzkříšení, která zazněla v hlase z nebe, se stala skutečnost. Janův křest vodou se tak naplnil Ježíšovým křtem života a smrti. Následovat pozvání ke křtu pak znamená vstoupit na místo Ježíšova křtu a v Ježíšově ztotožnění s námi přijmout naše ztotožnění s ním. Moment jeho anticipace smrti se pro nás stal momentem naší anticipace vzkříšení s ním.

Joseph Ratzinger – Ježíš Nazaretský I.

Tento svátek je především epifanií neboli zjevením Kristovy osoby. Východní liturgie právem řadí tento svátek ke zjevení mudrcům a k zázraku v Káně (Jan 2,1-11), kde je řečeno, že „Ježíš zjevil svou slávu, a jeho učedníci v něho uvěřili“. Zároveň je dnešní svátek zakončením vánoční doby. Přirozeně nás však musí napadnout otázka, jak souvisí křest s tajemstvím narození. Souvislost je velmi prostá: v obou případech se jedná o zjevení. Syn Boží se vtělil, a tak ukázal (zviditelněl, učinil přístupným našim očím) svoji slávu a důstojnost (Jan 1,14: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Viděli jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn.“). I evangelista Lukáš potvrzuje, že Kristovým narozením se zjevila Boží sláva (Lk 2,9: „sláva Páně se rozzářila“; Lk 2,14: „nebeské zástupy chválily Boha: ‚Sláva na výsostech...‘“). Ježíšova sláva (důstojnost) se posléze zjevila i třem mudrcům (Mt 2,11), svatebčanům v Káni (Jan 2,1n.), Janu Křtiteli po křtu v Jordánu (Otcova slova a sestupující Duch zjevují, kdo Ježíš doopravdy je – člověk obdařený důstojností Božího Syna, Dárce života). Jasně tedy vidíme, že všechny tyto události vánočního okruhu mají jako společného jmenovatele zjevení slávy. A tou slávou můžeme rozumět vyzářování Božího charakteru, identity. V těchto událostech poznáváme, kdo Bůh je. On se nám zjevuje a dává v Synu.

Angelo Scarano

Jan křtí, Kristus přistupuje: snad i proto, aby posvětil toho, kdo křtí. Zcela jistě však proto, aby do vody pohřbil starého Adama, dříve než posvětil nás a pro nás Jordán. A jako sám byl *duch a tělo*, tak aby byl také zasvěcen skrze Ducha a vodu.

Křtitel se zdráhá. Ježíš stojí na svém. *Já bych měl být pokřtěn od tebe*, říká lampa Slunci, hlas Slovu, přítel Ženichovi; ten, jenž je větší než všichni, kdo se narodili z ženy, Prvorozenci veškerého stvoření; ten, jenž se zaradoval už v mateřském lůně, tomu, jenž byl v mateřském lůně uctíván; nynější i budoucí předchůdce tomu, který se zjevil a který se bude zjevovat. *Já bych měl být pokřtěn od tebe*. Dodej: a pro tebe. Věděl totiž, že se mu dostane křtu mučednictví a že mu jako Petrovi nebudou umyty jenom nohy.

Ale to už Kristus vystupuje z vody. Přitom nese s sebou vzhůru svět a hledí na rozevřená nebesa, jež byla Adamovi i jeho potomkům uzavřena stejně jako ohnivým mečem ráj.

sv. Řehoř Naziaňský – promluva Kristův křest